

Kohti Itämeren hyvää tilaa

Merenhoitosuunnitelman
toimenpideohjelma 2022–2027
– pähkinäkuoressa

Itämeri on ainutlaatuinen pohjoinen kotimeremme. Se luo meille mahdollisuuksia elinkeinojen harjoittamiseen ja virkistykseen.

Itämeri on ainutlaatuinen pohjoinen kotimeremme. Se luo meille mahdollisuuksia elinkeinojen harjoittamiseen ja virkistykseen. Itämeri ei kuitenkaan voi hyvin. Meren tilan parantamiseksi on ympäristöministeriö yhdessä laajan asiantuntijaverkoston kanssa laatinut toimenpideohjelman vuosille 2022–2027. Toimenpideohjelma on osa merenhoitosuunnitelmaa, joka päivitetään kuuden vuoden välein. Merenhoitosuunnitelmaan kuuluu toimenpideohjelman lisäksi myös meren tila-arvio (edellinen vuodelta 2018, uusi julkaistaan 2024) sekä seurantaohjelma (päivitetään 2026).

Merenhoidon toimenpideohjelmassa on **63 uutta meren tilaa parantavaa toimenpidettä**. Keskeisiä toimia on myös vesienhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmissa, joissa esitetään valuma-alueella toteutettavia toimenpiteitä. Kansallisten toimenpideohjelmien lisäksi Itämeren suojelukomissio HELCOMilla on vuonna 2021 päivitetty **Itämeren suojelun toimintaohjelma, Baltic Sea Action Plan**, jonka toimia myös toteutetaan kaikissa Itämeren maissa, myös Suomessa.

Itämeren ongelmista merkittävin ja haastavin on rehevöityminen. Ravinteet, joita päätyy mereen mm. maataloudesta, yhdyskunnista, metsätaloudesta, laivoista ja kalanviljelystä ruokkivat levätuotantoa, minkä seurauksena mm. sinileväkukinnat lisääntyvät, pohjan happiolot huonontuvat, vesi samentuu ja rannat ruovikoituvat. Meren toipumista hidastaa jo vuosikymmenien ajan pohjaan kertyneet ravinteet. Rehevöitymisen lisäksi meriluonto kärsii mm. haitallisista aineista ja roskaantumisesta. Laivaliikenne, veneily ja rantarakentaminen aiheuttavat melua, rantojen ja merenpohjan kulumista sekä häiriötä meriluonnolle. Kalastus vaikuttaa Itämeren kalakantoihin ja metsästys puolestaan merilintuihin ja -nisäkkäisiin. Myös luonnon monimuotoisuus vähenee hälyttävää tahtia, ja siksi meidän on sekä kunnostettava että suojeltava elinympäristöjä mm. suojelualueita perustamalla.

Tulevaisuudessa meren käyttöpaineet tulevat vain kasvamaan, ja mm. merituulivoiman lisääntyminen aiheuttaa uusia haasteita Itämeren ympäristölle. Meren eri hyödyntämismuotojen yhteensovittaminen siten, etteivät ne vaaranna meriympäristön hyvän tilan saavuttamista, onkin tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Merenhoidon tavoitteet tulee huomioida myös meren kestäväen käytön suunnittelussa, jota tehdään erityisesti merialuesuunnittelun puitteissa.

Vähentääksemme meriluontoon kohdistuvia paineita ja parantaaksemme meren tilaa, tarvitsemme toimenpiteitä sekä valuma-alueella että merellä. Viime vuosina valtio onkin panostanut vesiensuojeluun esim. Vesiensuojelun tehostamisohjelmalla, joka on rahoittanut meren- ja vesienhoidon toimenpiteitä, sekä NOUSU-ohjelmalla, jolla on kunnostettu virtavesiä. HELMI-ohjelmassa on kunnostettu mm. pieniä merenlahtia. Saaristomeri-ohjelmalla parannetaan Saaristomeren tilaa.

Toimenpiteiden toteuttamisessa tarvitaan kuitenkin kaikkia toimijoita, kansalaisista yrityksiin ja viranomaisista järjestöihin. Tässä esitteessä kerrotaan merenhoidosuunnitelman toimenpiteistä, joilla pyritään parantamaan Itämeren tilaa. Joukossa on toimia, joita me kaikki voimme toteuttaa.

Tutustu tarkemmin:

- Merenhoidon toimenpideohjelma 2022–2027
- Vesien- ja merenhoidon suunnitelmat
- HELCOMin Itämeren suojelun toimintaohjelma (Baltic Sea Action Plan)
- Merialuesuunnitelma 2030

REHEVÖITYMINEN

Rehevöitymisellä tarkoitetaan ihmistoiminnasta johtuvaa fosfori- ja typpiravinteiden kertymistä vesiin ja sen aiheuttamaa levien ja vesikasvillisuuden lisääntymistä ja muita seurannaisilmiöitä. Ylivoimaisesti eniten ravinteita tulee sekä sisävesiin että mereen maataloudesta, mutta myös useat muut toimialat kuormittavat vesiä.

Ravinnekuormitusta on jo pitkään pyritty vähentämään monin keinoin. Ympäristölainsäädännön avulla rajoitetaan erityisesti jätevedenpuhdistamojen, kalanviljelylaitosten, teollisuuden ja turvetuotannon, mutta myös maa- ja metsätalouden sekä haja-asutuksen ja merenkulun ravinnepestäjä. Maatalouden kuormitusta hillitään erityisesti nitraattiasetuksella ja fosforiasetuksella, jotka asettavat ylärajat typen ja fosforin käytölle

lannoituksessa. Myös maatalouden tukijärjestelmässä tavoitteena on ravinnekuormituksen vähentäminen. Valuma-alueella tehdään vesienhoidon toimenpiteitä, kuten peltojen kipsikäsittelyä. Näistä valuma-alueilla toteutettavista ravinnekuormitusta vähentävistä toimenpiteistä kerrotaan tarkemmin vesienhoitosuunnitelmissa. Myös ravinteiden kierrätystä, niin lannan kuin jäteveden ravinteiden osalta, kehitetään tällä hetkellä laajasti. Ravinteiden kierrätyksellä on merkitystä niin vesien suojelun kuin huoltovarmuudenkin näkökulmasta.

Merenhoidon toimenpideohjelmassa on useita ravinnekuormitusta vähentäviä toimenpiteitä, jotka täydentävät vesienhoidossa toteutettavia toimenpiteitä.

Keskeisiä toimijoita

MMM, YM, LVM, ELY-keskukset, Traficom, Syke, Luke, MTK, John Nurmisen säätiö, PSS ry, maa- ja metsätalousyrittäjät, kalankasvattajat ja kalastajat, kunnat ja yksityiset ihmiset

Toimenpiteitä ravinnekuormituksen vähentämiseksi

Vähennämme ruuantuotannon ja -kulutuksen vesistövaikutuksia

- Kannustamalla kaikkia syömään enemmän kasvikunnan tuotteita ja luonnonkalaa sekä vähentämään ruokahävikin määrää.
- Kannustamalla viljelijöitä kokeilemaan pelloilla erilaisia maanparannusaineita kuten kipsiä, rakennekalkkia ja kuituvalmisteita.
- Edistämällä luontopohjaisia toimia, kuten kosteikkojen ja tulvapaikantien rakentamista, joilla pyritään pidättämään veden kulkua erityisesti tulvaherkillä alueilla

Edistämme ravinteiden kierrätystä

- Vauhdittamalla biokaasun tuotantoa lannasta ja muista orgaanisista materiaaleista sekä biokaasun tuotannossa syntyvän mädätteen jatkojalostamista lannoitevalmisteiksi sekä jätevesilietteiden ravinteiden hyödyntämistä.

Testaamme uusia menetelmiä meressä olevien ravinnevarastojen hallintaan.

- Tutkimalla mahdollisuuksia poistaa ravinteita merestä ja meren pohjasta erityyppisillä kokeiluvaiheessa olevilla menetelmillä esimerkiksi keräämällä rannoille ajelehtivaa kuollutta levä- ja vesikasvibiomassaa

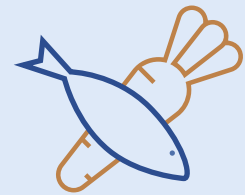
Vähennämme merenkulun ravinnepäästöjä

- Selvittämällä rahti- ja matkustaja-aluksilla muodostuvien jätevesien ja ruokajätteen määriä, ja edistämällä niiden kansainvälistä sääntelyä.
- Parantamalla myös lannoitteiden merikuljetusten lastauskäytäntöjä, jotta niistä aiheutuvat päästöt vähenevät
- Edistämällä venesatamien jätevesien vastaanottolaitteistojen hankintaa

Parannamme merta kuormittavan toiminnan vesistövaikutusten arviointia

- Kehittyneillä mallinustyökaluilla voimme paremmin arvioida eri toimenpiteiden vaikutuksia Itämeren tilaan.

Mitä sinä voit tehdä?

Syö kasviksia ja Itämeren luonnonkalaa. Vältä ruokahävikkiä!

Jos veneilet, jätä aina septitankin sisältö satamien vastaanottolaitteistoihin

Voit kerätä mökkisi rantaveteen kasaantunutta rihmalevää ja esim. kompostoida sen.

Jos asut tai mökkeilet veden äärellä, huolehdi ettei ravinteita pääse mereen esim. kasvimaalta, käymälästä tai sauna- ja tiskivesien mukana

LUONNON MONIMUOTOISUUDEN SUOJELU

Itämeren meriluonnon hyvä tila on merenhoidon ydintavoite, ja meriluonnon monimuotoisuus ja sen suojeleminen ovat koko toimenpideohjelman läpileikkaava teema. Rehevöityminen ja monet merellä tapahtuvat toimet, kuten ruoppaaminen, rakentaminen ja veneily vaikuttavat meriluontoon useimmiten negatiivisesti. Herkät lajit ja elinympäristöt kärsivät ja pahimmillaan häviävät kokonaan alueilta, missä ihmistoimintaa on paljon. Suomessa on vuodesta 2004 lähtien kartoitettu meriluonnon monimuotoisuutta Velmu-ohjelman puitteissa, joten meriluonto tunnetaan meillä hyvin.

Suojelualueiden perustaminen on yksi tapa turvata meriluonnon monimuotoisuutta. Suomessa merellä olevat suojelualueet kattavat tällä hetkellä noin 11 % Suomen merialueesta. Suomi on kuitenkin sitoutunut niin globaalisti kuin EU-tasolla 30 % suojelutavoitteeseen 2030 mennessä, josta 10 % on tiukasti suojeltu. Luonnon monimuotoisuuden suojelun kannalta pinta-alan lisäksi alueiden tulee olla tehokkaasti suojeltuja ja hoidettuja.

Meriluonnon tilaa parannetaan myös mm. kunnostamalla elinympäristöjä sekä laatimalla hoitosuunnitelmia erityisesti uhanalaisille lajeille ja elinympäristöille. Kaupallisesti hyödynnettävien kalakantojen osalta puolestaan on tärkeää määrittää kestävä kalastuspaine.

Keskeisiä toimijoita

YM, MMM, Metsähallitus,
ELY-keskukset, Syke, Luke,
kunnat ja metsästys- ja
luonnonsuojeluyhteisöt,
yksityiset ihmiset

Toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi

Vahvistamme suojelualueverkostoa merellä

- Laajentamalla merellistä suojelualueverkostoa ja tehostamalla suojelua jo olemassa olevilla suojelualueilla.
- Selvittämällä nykyisen lainsäädännön toimivuutta meriluonnon suojelussa.

Kunnostamme vedenalaisia elinympäristöjä

- Laitimalla suojelualueille koko verkoston kattavat kunnostussuunnitelmat, ja toteuttamalla toimia kunnostuksen tarpeessa olevilla alueilla.
- Ennallistamalla vedenalaisia luontotyyppejä (mm. meri-ajokas- ja näkinpartaisniityt) ja hoitamalla ruovikkoalueita huomioiden erityisesti luonnon monimuotoisuus.
- Suorittamalla kalataloudellisia kunnostuksia rannikkoalueilla erityisesti ahvenen ja hauen, merikutuisen siian ja meriharjuksen lisääntymisalueilla.

Teemme hoitosuunnitelmia uhanalaisille merilajeille ja luontotyypeille.

- Laitimalla toimenpideohjelmaa uhanalaisille merilajeille ja luontotyypeille
- Jatkamalla Suomen eteläisen Itämerennorppakannan suojelua laitimalla hoitosuunnitelman ja toteuttamalla sitä.
- Päivittämällä kansallisen ankeriaanhoitosuunnitelman.

Määrittelemme kestävä kalastuspaineen rannikkokalaille

- Rannikkokalalajeille, kuten kuhalle, ahvenelle ja siialle asetetaan kestävä kalastuksen rajat.

Lisäämme tietoa merilinnustosta ja parannamme niiden elinympäristöjä

- Tekemällä linnustoselvityksiä merilinnuille tärkeillä ulkomeren matalikoilla ja kehittämällä saaristolinnuston seuranta sisäsaaristossa.
- Tehostamalla haitallisten vieraspetojen, kuten supikoiran ja minkin pyyntiä erityisesti rannikon suojelualueilla.

Mitä sinä voit tehdä?

Kunnioita suojelualueiden liikkumisrajoituksia ja muita sääntöjä.

Kun kalastat, ota huomioon kalastusrajoitukset ja -suositukset.

Myös yksityiset ihmiset voivat suojella merialueita. Jos omistat vesialueita tai olet osa osakaskuntaa, ja suojelualan perustaminen kiinnostaa, ole yhteydessä ELY-keskukseen.

Jos oman kalastuskunnan tai osakaskunnan vesialueen tila huolestuttaa, voi alueen kunnostusmahdollisuuksia selvittää esimerkiksi ELY-keskukselta.

MEREN ROSKAANTUMINEN

Itämeren roskaantuminen on kasvava ongelma. Monet roskat ovat hyvin pitkäikäisiä, esim. muovit säilyvät jopa satoja vuosia meressä. Hajotessaan muovit pilkkoutuvat pienemmäksi silmille näkymättömäksi mikromuoviksi, joihin voi sitoutua pysyviä ja myrkyllisiä yhdisteitä, jotka edelleen kulkeutuvat ravintoverkkoon.

Suomessa rantaroskan määrää on seurattu vuodesta 2012 lähtien. Myös mikromuovin määrää meressä seurataan ja meren pohjalla olevan roskan seuranta kehitetään. Yleisimpiä merenrannoilta löytyviä roskia ovat erilaiset muovi- ja vaahtomuovituotteet. Suurin osa kaupunkirannoille päätyvästä roskasta on peräisin maalta eri lähteistä, kuten rakennustyömailta tai rannoilla liikkuvilta ihmisiltä. Tupakantumppien osuus rantaroskista on suuri. Kaupungeissa hulevesillä on merkittävä rooli meren roskaantumisessa ja ongelmia aiheuttavat mm. viemärien ylivuototilanteet. Luonnontilaisille rannoille roskat puolestaan päätyvät pääosin mereltä ja niiden lähteitä ovat mm. vesiliikenne ja kalastus.

Roskien kerääminen merestä on hyvin vaikeaa. Etenkin mikromuovin poistaminen merestä ja rannoilta on lähes mahdotonta. Siksi on tärkeää, että estämme roskien päätyvän mereen. Roskaantuminen onkin ongelma, johon kenen tahansa on helppo vaikuttaa omalla toiminnallaan. Merenhoidon toimenpideohjelman uudet roskatoimenpiteet pyrkivät erityisesti vähentämään meren roskaantumista mm. kehittämällä virkistysrantojen jätehuoltoa, estämällä mikromuovien pääsyä mereen sekä tehostamalla joidenkin jätteiden kierrätystä ja keräilyä.

Keskeisiä toimijoita

YM, LVM, ELY-keskukset, Syke, Metsähallitus, Traficom, satamat, muovia tuottavat ja sitä paljon käyttävät toimialat, kunnat, jätehuollon toimijat, PSS ry, yksityiset ihmiset

Toimenpiteitä roskaantumisen vähentämiseksi

Kehitämme rannikon ja rantojen jätehuoltoa

- Parantamalla jätteiden aluekeräyspisteiden siisteyttä ja toimivuutta
- Vähentämällä virkistyskäytössä olevien ranta-alueiden roskaisuutta tiedottamalla roskaantumisen haittavaikutuksista ja lisäämällä jäteastioita.
- Selvittämällä hylättyjen ja käytöstä poistettujen veneiden määriä rannikolla ja tehostamalla niiden jätehuoltoa ja kierrätystä.

Vähennämme mikroroskien pääsyä maalta Itämereen

- Minimoimalla kumirouhepäästöt urheilu- ja leikkipaikoilta mm. kannustamalla kuntia ja urheiluseuroja ottamaan käyttöön ympäristöystävällisempiä ratkaisuja ja laatimalla ohjeistukset parhaista toimintatavoista.
- Selvittämällä keinoja ajoneuvojen renkaista ja tiemerkinnöistä aiheutuvien mikromuovipäästöjen vähentämiseksi.
- Edistämällä erilaisten hulevesien suodatustekniikoiden käyttöönottoa, kosteikkojen perustamista ja kannustamalla kuntia ja kaupungeja laatimaan hulevesisuunnitelmia. Luontopohjaisilla menetelmillä voidaan myös vähentää tulvien haittavaikutuksia..

Vähennämme maataloudesta tulevaa muovikuormitusta

- Vähennämme maataloudesta tulevaa muovikuormitusta
- Tiedottamalla muovien hajoamisesta ja kulkeutumisesta maaperässä ja vesistöissä sekä laatimalla ohjeistusta maatalouden toimijoille.

Vähennämme merenkulusta ja veneilystä aiheutuvaa roskaantumista

- Ohjeistamalla veneilijöitä veneilyssä syntyvien jätteiden kierrätyksessä ja edistämällä venesatamien jätehuoltoa
- Tehostamalla tiedonkulkua ja valvontaa isoissa satamissa liittyen jätteiden jättämiseen satamissa.

Mitä sinä voit tehdä?

Vähennä muovin kulutusta, huomioi muovin määrä ostoksia tehdessäsi. Käytä vähemmän kertakäyttöastioita retkeillessäsi merenrannalla

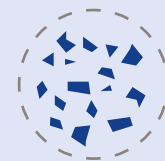
Pidä huolta, että roskasi päätyvät asianmukaisiin jäteastioihin. Myös tupakantumpit ovat roskaa ja ne päätyvät vesistöihin hulevesien mukana.

Jos veneilet, älä koskaan heitä roskaa veteen, vaan vie ne aina sataman jätehuoltoon.

Jos kalastat tai metsästät, huolehdi, että kalastusvälineitä tai hylsyjä ei jää luontoon.

Mikroroskaa kulkeutuu meriin ja sisävesiin mm. kumirouhekentiltä ja tieliikenteestä. Pidä huolta, ettet itse levitä kumirouhetta, etenkin jos lähellä on sadevesikaivo tai vesistö.

Kuva: PSS ry

MERENKULUN JA VENEILYN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN VÄHENTÄMINEN

Kaikki vesiliikenne aiheuttaa haittaa meriluonnolle. Alusten potkurivirrat ja aallot lisäävät pohjan ja rannan eroosiota sekä häiritsevät pohjan eliöyhteisöjä. Vesiliikenne aiheuttaa lisäksi jatkuvaa tai lyhytkestoisempaa matalataajuista potkurimelua. Vedenalaisen melun on todettu vaikuttavan haitallisesti merinisäkkäisiin ja kaloihin, mutta sen vaikutuksista muihin vesieliöihin ja sukeltaviin lintuihin ei tiedetä vielä riittävästi. Lisääntyneen veneilyn ja laivaliikenteen aiheuttamiin häiriöihin on toimenpideohjelmassa esitetty ratkaisuna mm. alueellisia nopeusrajoituksia ja tiedottamista.

Alusten pohjiin kiinnittyvien eliöiden, kuten merirokon, kiinnittymisen estämiseksi levitettävistä myrkkymaaleista (nk. antifouling valmisteet) vapautuu tehoainetta, joka on myrkyllistä kaikille vedessä eläville eliöille. Toimenpideohjelmassa onkin kiinnitetty huomiota maalien myrkkypitoisuuden alentamiseen ja niiden käyttöön. Jokainen veneilijä voi vähentää myrkkynuormitustaan valitsemalla veneen pohjaan myrkyttömän maalin ja puhdistamalla pohjan mekaanisesti muutaman kerran kesässä. Poisraaputettu materiaali olisi tärkeä kerätä talteen, ettei maalia tai biomassan mukana irronneita vieraslajeja päädy vesistöön. Kauppalaivojen pakokaasujen pesuvesien päästöt ovat myös haitallisia ja niihin pyritään vaikuttamaan aktiivisesti kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMOssa.

Lisääntynyt laivaliikenne kasvattaa myös öljy- ja kemikaalionnettomuuksien riskiä. Meren tilaa uhkaa myös hylkyjen öljypäästöt. Näihin riskeihin varaudutaan ehkäisemällä jo ennakkoon riskin muodostuminen lainsäädännön, valvonnan ja ohjeistusten avulla sekä harjoittelemalla mahdollisten onnettomuuksien varalta, jotta onnettomuuden sattuessa vaikutukset meren tilaan olisivat mahdollisimman pienet. Riskien ennakoinnissa ja torjunnassa kansainvälinen yhteistyö on tärkeää. Merenkulun ja veneilyn ympäristövaikutuksiin liittyy olennaisesti myös haitallisten vieraslajien leviäminen, jotka saattavat levitä uusille alueille laivojen painolastivesien mukana, tai laivojen ja veneiden runkoon kiinnittyneenä.

Merenkulkuun ja veneilyyn liittyviä ravinnepäästöjen sekä roskaantumisen toimenpiteitä on käsitelty rehevöitymisen ja roskaantumisen luvuissa.

Keskeisiä toimijoita

LVM, SM, YM, Traficom, Tukes, Väylävirasto, Rajavartiolaitos, Puolustusvoimat, pelastuslaitokset, merenkulun toimijat kuten varustamot, satamat ja satamaoperaattorit, Syke, John Nurmisen Säätiö, PSS ry, ELY-keskukset, kunnat, yksityiset ihmiset

Toimenpiteitä merenkulun ja veneilyn vaikutusten vähentämiseksi

Vähennämme laivaliikenteen ja veneilyn haitallisten aineiden päästöjä

- Vähentämällä merieliöille myrkyllisten aineiden pääsyä mereen mm. rajoittamalla myrkkymaalien tehoaineiden pitoisuuksia
- Edistämällä veneenpesupaikkojen rakentamista
- Selvittämällä mahdollisuuksia rajoittaa kansainvälisesti rikkipesureiden aiheuttamia rikin ja muiden haitallisten aineiden päästöjä.

Vähennämme laivaliikenteen ja veneilyn aiheuttamaa häiriötä

- Tiedottamalla veneilyn aiheuttaman vedenalaisen melun, fyysisten häiriöiden ja vieraslajien levittämisen riskin vaikutuksista meriluontoon
- Rajoittamalla veneilyä ja kauppamerenkulkua paikallisesti erityisesti herkillä alueilla.

Vahvistamme öljy- ja kemikaalitorjunta- valmiutta ja torjuntakykyä

- Lisäämällä tietoutta uusien kemikaalien ja öljytyyppien riskeistä
- Uudistamalla torjuntakalustoa
- Tehostamalla niin alusturvallisuuden kuin päästöjen valvontaa
- Parantamalla yhteistyötä ja toimintamalleja eri viranomaisten kesken niin kansallisesti kuin kansainvälisesti mahdollisten onnettomuuksien varalta.
- Selvittämällä ja arvioimalla ongelmahylkyjen tilaa ja saneerausmahdollisuuksia.

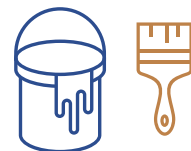
Mitä sinä voit tehdä?

Ota ympäröivä luonto huomioon liikkeessasi veneellä merellä. Älä turhaan aiheuta häiriötä kuten melua, tai vahingoita pohjaa ankkurilla tai potkurilla.

Noudata annettuja nopeusrajoituksia. Veneen nopeus vaikuttaa rantaerosioon ja melun määrään.

Vältä myrkkymaalien käyttöä. Käytä myrkyttömiä vaihtoehtoja ja pese veneen pohja merirokon ja muun eliöstön kiinnittymisen estämiseksi.

Varmista että veneen rungon puhdistuksen pesuvesi ei päädy käsittelemättömänä takaisin mereen. Näin ehkäiset haitallisten aineiden ja vieraslajien leviämistä.

MERIRAKENTAMINEN JA RUOPPAUKSET

Laivaväylien ja satamien ruoppaukset, merellä ja rannan läheisyydessä tapahtuva rakentaminen sekä kaapeleiden ja putkien laskeminen aiheuttavat merenpohjan elinympäristöille vahinkoa ja hävittävät luonnonmukaista pohjaa. Myös yksityishenkilöiden tekemillä pienruoppauksilla on merkitystä, varsinkin jos niitä tehdään paljon samoilla alueilla ja alueilla, joilla esiintyy herkkiä luontotyyppisiä.

Ruoppaukset ja rakentaminen rannalla ja merellä aiheuttavat lisäksi vedenalaista melua, joka on laadultaan yleensä impulssimaista ja nopeasti voimistuvaa. Esimerkiksi merituulivoimalan rakennusvaiheen paalutuksen tai louhinnan räjäytysten yhteydessä on mitattu erittäin korkeita äänenpainetasoja. Kaikkia melun hai-

tallisia vaikutuksia eliöille ei vielä täysin tunneta, mutta esimerkiksi merinisäkkäiden ja kalojen on todettu pyrkivän pois melusta. Siksi on syytä vähentää turhaa melun tuottamista. Toimenpideohjelman uusilla toimenpiteillä pyritään vähentämään ruoppauksen ja merirakentamisen haitallisia vaikutuksia mm. lisäämällä pienruoppauksen suunnitelmallisuutta ja selvittämällä ympäristöystävällisempiä tekniikoita ja keinoja haittojen vähentämiseksi.

Keskeisiä toimijoita

Väylävirasto, YM, LVM, ELY-keskukset, AVIt, satamat, merellä rakennustoimintaa harjoittavat tahot, kuten tuulivoimayhtiöt, ruoppausfirmat, yksityiset ihmiset

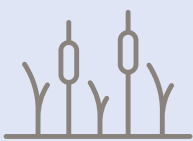
Toimenpiteitä merellä tapahtuvan rakentamisen vaikutusten vähentämiseksi

Vähennämme ruoppausten ja muun rakentamisen negatiivisia vaikutuksia meriympäristöön

- Lisäämällä tietoutta niiden vaikutuksista
- Parantamalla ruoppausten suunnitelmallisuutta
- Selvittämällä ympäristöystävällisempien ruoppaus-tekniikoiden ja työtapojen käyttökelpoisuutta.
- Selvittämällä merirakentamisesta aiheutuvan vedenalaisen melun rajoittamismahdollisuuksia eri olosuhteissa.

Kuva: Henna Rinne

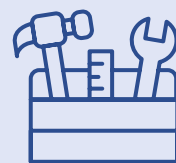
Mitä sinä voit tehdä?

Vältä turhaa ruoppausta.
Usein jo ruovikon pienimuotoinen niitto voi riittää.

Ilmoita aina ruoppauksista ELY-keskukselle ja selvitä siihen liittyvät rajoitukset ja velvollisuudet.

Jos rakennat rannan läheisyydessä, ota suunnittelussa ja rakennusvaiheessa huomioon vaikutukset ranta- ja meriluontoon. Älä turhaan poista esim. kaikkea kasvillisuutta.

**Suomen
merenhoitosuunnitelman
toimenpideohjelma
vuosille 2022–2027**

Ympäristöministeriön julkaisu
2021:30

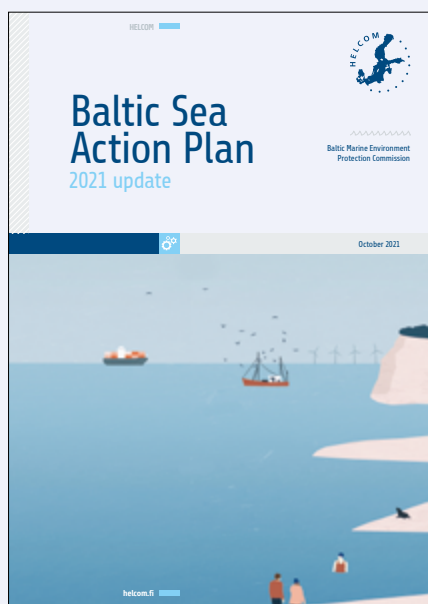

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

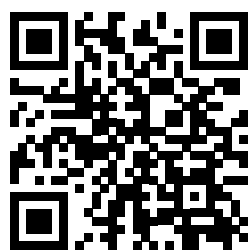
**Merenhoidon
toimenpideohjelma
2022–2027**

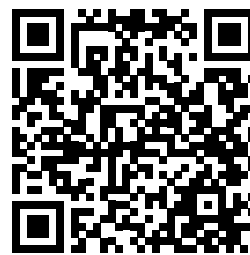
Vesien- ja merenhoidon
suunnitelmat (ymparisto.fi)

HELCOMin Itämeren
suojelun toimintaohjelma
(Baltic Sea Action Plan,
helcom.fi)

Merialuesuunnitelma 2030
(meriskenaariot.info)

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Maa- ja metsätalousministeriö

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus